

Naturvårdsverket
registrator(at)naturvardsverket.se

Gränsälvskommisionens yttrande gällande miljökonsekvensbedömningen om planerat nytt smältverk i Torneå, Finland NV-08010-19

Samrådshandlingarnas språk och distribuering

Det är av yttersta vikt att samrådshandlingar fortsättningsvis översätts skyndsamt så att alla parter får lika goda förutsättningar att delta i det kommande arbetet med Outokumpus nya miljötillstånd.

Verksamhetens påverkansområde

För att underlätta den fortsatta processen skulle det vara bra om verksamhetens påverkansområde definierades tydligare än nu. Nuvarande tillstånd bör sedan beskrivas utifrån det definierade påverkansområdet med utgångspunkt från bakgrundshalter samt vilken belastning som redan idag finns inom området.

Nationella och europeiska mål

Outokumpus recipient är Haparandafjärden. Fjärden är en kustvattenförekomst och ska ha god status i enlighet med EUs ramdirektiv för vatten. Laxar som leker i Torneälven vandrar delvis via Outokumpu områdets vattnen.

Enligt 7 kap. 28 a § Miljöbalken krävs särskild Natura-prövning för verksamheter som på ett betydande sätt kan påverka miljön eller arterna i ett Natura2000-område. Detta gäller oavsett om verksamheten geografiskt sett ligger inom eller utanför ett Natura-område. Sökanden behöver därför tydligt redogöra för hur verksamheten påverkar eller inte påverkar laxens vandring i närområdet samt däri också motivera varför särskild Natura-prövning ej behövs om den bedömningen görs. Området är ett kärnområde för Natura2000-arten lax vars populationer ska uppnå gynnsam bevarandestatus.

Laxen följer ofta land och grundområden i sin vandring vilket medför att området närmast Outokumpu mest troligt är ett av de viktigare vandringsstråken för lax som är på väg upp i Torneälven. Kemiska vandringshinder eller andra typer av vandringshinder som hindrar laxen från att nå sina lekområden får inte uppstå på någon plats längs laxens vandringsväg. Bedömning av verksamhetens påverkan kan därför inte endast utgå från vattenförekomsten som helhet, utan behöver vara mer precis än så för att påverkan på laxen ska kunna bedömas.

Enligt EUs ramdirektiv för vatten får vattenförekomsternas status inte försämrats och nya verksamheter får inte försvåra möjligheterna att uppnå god status om statusen idag bedöms som måttlig eller sämre. Kustvattenförekomsten, Haparandafjärden, uppnår idag varken god ekologisk status eller god kemisk status. När det gäller den ekologiska statusen i kustvattenförekomsten är det svårt att säga huruvida Outokumpus verksamhet direkt påverkar statusen eller ej. När det gäller den kemiska statusen finns en betydligt starkare koppling. Den kemiska statusen kan sedan indirekt påverka den ekologiska statusen.

Bättre underlag för bedömning av utsläpp av kemiska ämnen till vatten

För att kunna bedöma det vattenkemiska nuläget och verksamhetens utsläppsutrymme till vatten behöver nuläget beskrivas bättre än de årsmedelvärden som redovisats. Extra viktigt är det för näringsämnen, kväve och fosfor, som idag ej uppnår god status. Samt för särskilt

förorenande ämnen och prioriterade ämnen som ej är klassade idag på grund av brist på data ([VISS](#)).

Ej klassade särskilt förorenande ämnen:

Arsenik
Koppar
Zink

Ej klassade prioriterade ämnen och andra ämnen av betydelse:

Bly och blyföreningar
Kadmium och kadmiumföreningar
Nickel och nickelföreningar

För att nuläget ska kunna beskrivas behöver sökanden redovisa nuvarande halter minst månadsvis. Prover behöver tas och analyseras på ett sådant sätt att gällande bedömningsgrunder (såväl svenska och finska bedömningsgrunder) kan användas vid bedömning.

Om halterna varierar över säsong kan prover behöva tas oftare under perioder då höga halter förekommer för att en slutlig bedömning av utsläppsutrymmet ska vara möjlig. Sökanden behöver också redogöra för var prover har tagits eftersom halterna kan variera mycket inom recipienten.

Det är bra att ha i åtanke att Havs- och Vattenmyndighetens bedömningsgrunder i första hand ska utgöra ett verktyg för vattenförvaltningen att klassificera vattenförekomsternas status. Bedömningsgrunderna syftar inte till att ange acceptabel belastning från enskilda verksamhetsutövare.

Bättre underlag för bedömning av spillvärmens effekter

Verksamheten förväntas släppa ut en hel del spillvärme till vatten. För att kunna bedöma hur spillvärmens kommer att påverka naturmiljön behöver den nuvarande temperaturregimen i recipienten beskrivas.

Temperaturregimen är framför allt viktig för de höstlekande kallvattenspräglade arterna sik och siklöja. En liten höjning av vattentemperaturen kan leda till att arternas ägg kläcker för tidigt då ingen föda finns tillgänglig. Detta kan leda till förluster i produktionen som i sin tur leder till förluster inom fisket (förluster som kan behöva ersättas på något sätt). Den kustlekande sikens och siklöjans lek- och uppväxtområden i verksamhetens närområde bör därför kartläggas och redovisas i underlaget för nuvarande tillstånd.

Timo Jokelainen
ordförande

Johan Antti
viceordförande

FÖR KÄNNEDOM

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland